

**Comisiei de Concurs pentru postul vacant
de membru al C.A. S.A. „Moldovagaz”**

**CONCEPT
privind dezvoltarea SA „Moldovagaz”**

I. INTRODUCERE

Starea de fapt în domeniul energetic din Republica Moldova este marcată de implementarea Pachetului energetic III, prin aplicarea mecanismelor acestuia fiind asigurată crearea unui cadru legal adecvat pentru încurajarea intrării de noi furnizori pe piața energiei electrice și a gazelor naturale, fapt ce contribuie la dezvoltarea concurenței în acest domeniu, precum și la sporirea securității aprovizionării cetățenilor cu energie electrică și gaze naturale.

Transpunerea în legislația națională a Regulamentelor și Directivelor Uniunii Europene în domeniul energetic presupune o abordare nouă pe piața energetică din Republica Moldova, fiind în premieră create premise pentru implementarea principiilor de piață pe piața energetică, în special în cadrul relațiilor dintre consumatori și furnizori, fiind asigurată o concurență dintre diferiți participanți la piața serviciilor de energie.

**II. ANALIZA SITUAȚIEI ACTULE A S.A. “MOLDOVAGAZ”
ȘI DEFINIREA PROBLEMEI**

Odată cu dezmembrarea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste la începutul anilor '90 și devenirea Republicii Moldova stat independent, una din problemele majore legate de independența *de facto* a țării noastre a fost mereu legată de aprovizionarea cu resurse energetice a Republicii Moldova și anume – aprovizionarea cu gaze naturale și energie electrică.

La etapa creării concernului moldo-rus SA „Moldovagaz”, admit faptul că reprezentanții guvernărilor din acea perioadă au urmărit un scop nobil, în contextul datoriei colosale pe care o înregistra SA „Moldovagaz” la acea perioadă, pentru gazele naturale consumate de consumatorii din Republica Moldova.

În pofida faptului că la etapa constituirii SA „Moldovagaz” în perioada anilor 1998-1999, fapt ce a rezultat în transmiterea infrastructurii de gaze în favoarea gigantului rus “Gazprom” în schimbul diminuării datoriei majore pentru gazele naturale furnizate consumatorilor din Republica Moldova, decidenții din acea perioadă au justificat oportunitatea tranzacției, însă, rezultatul cu părere de rău s-a dovedit a fi și mai defavorabil Republicii Moldova, statul devenind și mai dependent de concernul rus, care s-a dovedit a fi transportator, furnizor și distribuitor de gaze naturale în raport cu consumatorii din Republica Moldova, această dependență de resurse energetice jucând un rol de multe ori decisiv nu doar sub aspect economic, dar și politic și geopolitic.

Situația pe piața energetică din Republica Moldova a devenit și mai complicată în contextul pandemiei COVID-19, urmată de demararea războiului la hotarul Republicii Moldova, odată cu invazia trupelor ruse în Ucraina.

Lockdown-ul instaurat în perioada pandemiei COVID-19, ajungerea la limita de jos a stocurilor de gaze în țările europene, urmată de relansarea bruscă a economiei odată cu renunțarea la măsurile anti-pidemice și amplificarea problemei gazelor odată cu invazia Federației Ruse în Ucraina, au făcut ca prețul gazului și așa volatil să explodeze în foarte scurt timp.

În acest sens, în contextul în care gazul natural constituie sursa de energie de bază care este utilizată atât ca sursă pentru producerea energiei electrice, cât și sursă pentru încălzirea locuințelor oamenilor dar și ca combustibil pentru marea majoritate a ramurilor economiei naționale – iar agentul economic cu poziție dominantă pe piața energetică este SA „Moldovagaz”, managementul corporativ al acestei întreprinderi devine un deziderat atât economic, cât și de interes național.

În partea ce ține de aspectele pe care consider că este nevoie de pus accentul în administrarea companiei, în virtutea apartenenței acesteia la o ramură a economiei ce necesită abilități tehnice profunde, aș diviza viziunea de management pe 3 dimensiuni și anume – juridic, economic și tehnic. Având în vedere faptul că sunt jurist de profesie, iar experiența pe care o am este aferentă domeniului jurisprudenței, în continuare mă voi expune preponderent pe aspectele legale necesare de revizuit.

Analizând legislația în domeniul energetic, actele normative aferente activității SA „Moldovagaz” și materialele analitice existente în spațiul public, consider că printre acțiunile cele mai stringente la moment în partea ce ține de administrarea întreprinderii, ce necesită a fi întreprinse se numără:

- Clarificarea problematicei aferente datoriei SA „Moldovagaz”, cu delimitarea clară a acestei datorii între malul drept și malul stâng al Nistrului, utilizând atât rezultatele auditului financiar desfășurat, dar solicitând și auditarea situației de până la 2007, perioadă care nu a fost supusă controlului;
- Monitorizarea minuțioasă a cheltuielilor SA „Moldovagaz” și asigurarea aplicării corespunzătoare a Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale și Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor, pentru a contracara fenomenul includerii nejustificate în tarif a cheltuielilor neeligibile;
- Reorganizarea instituțională a întreprinderilor de distribuție a gazelor prin optimizarea numărului acestora;
- Optimizarea numărului de personal atât din cadrul SA „Moldovagaz”, cât și din cadrul întreprinderilor de distribuție a gazelor, prin diminuarea numărului de personal administrativ în favoarea asigurării unui coraport adecvat cu numărul de personalul tehnic;
- Analiza și expertizarea juridică a prevederilor actelor statutare ale SA „Moldovagaz” în sensul identificării clauzelor abuzive din acestea, în vederea modificării și fortificării puterii decizionale a statului Republica Moldova în calitatea sa de acționar deținător al pachetului de acțiuni de blocaj;
- Identificarea mecanismelor juridice pentru impunerea examinării situațiilor litigioase în jurisdicții independente, impertinente și neinfluențate politic, în contextul concurenței de circumstanțe cu element de extraneitate și clauzelor existente la momentul actual în contratele de furnizare a gazelor în vigoare.

III. CONCLUZII

Consider că prolelele invocate în capitolul de mai sus sunt unele din cele mai importante ce necesită a fi clarificate, dar admit că în virtutea caracterului instituțional complex al SA „Moldovagaz”, există foarte multe aspecte problematice curente, care fiind monitorizate și identificate la timp, ar favoriza dezvoltarea armonioasă a întreprinderii, fiind posibil de asigurat atât echitatea socială a prețurilor pentru serviciile pe care le prestează, cât și posibilitatea de a asigura efectuarea investițiilor în SA „Moldovagaz”, astfel asigurând dezvoltarea ramurii energiei gazelor din Republica Moldova.

Constantin VOZIAN

03.07.2024